

Dominika Dzwonkowska

Etyka cnót wobec kryzysu ekologicznego

Słowa kluczowe: *etyka cnót, etyka środowiskowa, etyka cnót środowiskowych, cnota środowiskowa, antropocen, antropocentryzm*

Streszczenie

Po tym jak Elizabeth Anscombe postulowała „wyrzucenie za burtę”¹ jałowych dyskusji nad tym, czy czyn jest dobry, czy zły, etyka doświadczyła renesansu etyki cnót. Ta odnowiona etyczna tradycja zaczęła być stosowana także do etyk szczegółowych, w tym także do debaty na temat środowiska. To dało początek etyce cnót środowiskowych, która łączy doskonałość moralną człowieka z jego zobowiązaniami wobec świata naturalnego. Artykuł analizuje etykę cnót środowiskowych jako etykę adekwatną dla „antropocenu”, ery człowieka. W tekście poświęcam też sporo uwagi kwestii antropocentryzmu w tej skupionej na podmiocie moralnym etyce.

¹ Parafraza Heaver Battaly, opisującej istotę etyki Anscombe (Battaly 2010: 1).

Bibliografia

- Anscombe G.E.M. (1958), *Modern Moral Philosophy*, „Philosophy” 124, s. 1–19.
- Arystoteles (2003), *Polityka*, przeł. I. Piotrowicz, w: Arystoteles, *Dziela wszystkie*, t. 1, Warszawa: PWN.
- Battaly H. (2010), *Introduction: virtue and vice*, w: taż, *Virtue and Vice, Moral and Epistemic*, Chichester: John Wiley & Sons Ltd, s. 1–20.
- Brennan A., Lo Y.-S. (2011), *Environmental Ethics*, w: *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, <http://plato.stanford.edu/entries/ethics-environmental/>
- Cafaro P. (1997), *Virtue Ethics (Not Too) Simplified*, „Auslegung” 1, s. 49–67.
- Cafaro P. (2004), *Thoureaux's Living Ethics: Walden and the Pursuit of Virtue*, Athens: University of Georgia Press.
- Cafaro P. (2009), *Virtue Ethics*, w: J.B. Callicott, R. Frodeman (ed.), *Encyclopedia of environmental ethics and philosophy*, Detroit: Gale, s. 375–378.
- Cafaro P. (2010), *Environmental Virtue Ethics Special Issue: Introduction*, „Journal of Agricultural and Environmental Ethics” 23, s. 3–7.
- Dzwonkowska D. (2014), *Ekosystem miejski*, „Innowacja i rozwój” 2, s. 4–8.
- Dzwonkowska D. (2015), *Filozoficzne podstawy troski o jakość życia zwierząt*, w: Cz. Puchalski, M. Twardowski (red.), *Zwierzę gospodarskie w aspekcie bioetycznym i technologicznym*, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, s. 7–20.
- Dzwonkowska D. (2016), *Space for οἶκος*, w: J. Kureethadam, Z. Łepko, R.F. Sadowski (red.), *Returning to the Oἶκος. Ways to Recover our Common Home*, Rzym: LAS.
- Hill T.E. Jr (1983), *Ideals of Human Excellence and Preserving Natural Environment*, „Environmental Ethics” 2, s. 211–224.
- Hull Z. (1999), *Problemy filozofii ekologii*, w: A. Papuziński (red.), *Wprowadzenie do filozoficznych problemów ekologii*, Bydgoszcz: Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy, s. 55–95.
- Hursthouse R. (2007), *Environmental Virtue Ethics*, w: R.L. Walker, P.J. Ivanhoe (ed.), *Working Virtue. Virtue Ethics and Contemporary Moral Problems*, Oxford: Clarendon Press, s. 155–171.
- Jaśtał J. (2010), *Natura cnoty*, Kraków: Wydawnictwo Księgarnia Akademicka.

- Jonas H. (1996), *Zasada odpowiedzialności. Etyka dla cywilizacji technologicznej*, przeł. M. Klimowicz, Kraków: Platan.
- Leopold A. (2004), *Zapiski z piaszczystej krainy*, Bielsko-Biała: Stowarzyszenie „Pracownia na rzecz Wszystkich Istot”.
- Locke J. (1992), *O stanie natury*, w: tenże, *Dwa traktaty o rządzie*, przeł. Z. Rau, Warszawa: PWN.
- Probucka D. (2013), *Filozoficzne podstawy idei praw zwierząt*, Kraków: Universitas.
- Regan T. (1983), *The case for animal rights*, Philadelphia: Temple University Press.
- Rolston H. (2005), *Environmental Virtue Ethics: Half the Truth but Dangerous as a Whole*, w: R. Sandler, P. Cafaro (ed.), *Environmental Virtue Ethics*, Oxford: Rowman and Littlefield Publishers, s. 61–78.
- Shaver R. (2014), *Egoism*, w: *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, <http://plato.stanford.edu/entries/egoism/#2>
- Singer P. (2004), *Wyzwolenie zwierząt*, przeł. A. Alichniewicz, A. Szczęsna, Warszawa: PIW.
- Thoreau D. (2011), *Walden, czyli życie w lesie*, przeł. H. Cieplińska, Poznań: Rebis.
- VanDeVeer D., Pierce Ch. (1993), *The Environmental Ethics and Policy Book*, Belmont: Wadsworth Publishing Company.
- Zalasiewicz J., Williams M., Steffen W., Crutzen P. (2010), *The New World of the Anthropocene*, *Environmental Science & Technology* 44, s. 2228–2231.